

2014 YILI
YÖNETİM KURULU FAALİYET RAPORU
NİSAN 2015

Yönetim Kurulu, dernek tüzüğünde belirtilen amaç, kapsam ve görevler kapsamında aşağıda yer alan faaliyetleri gerçekleştirmiştir.

D) KAMU SEKTÖRÜ ALANINDAKİ FAALİYETLER

Ulusal Şeffaflık Sistemi Analizi

(National Integrity System Assessment/NIS)

Transparency International tarafından geliştirilen şeffaflık sistemi analizleri, şu ana kadar tüm AB üye ülkelerinde gerçekleştirilmiş olan kapsamlı bir araştırma projesidir. Araştırmada, ülkedeki temel kurumlar (yargı, yasama, yürütme, kamu sektörü, özel sektör, medya, sivil toplum gibi) şeffaflık ve yolsuzlukla mücadele açısından bir değerlendirmeye tabi tutulmakta ve araştırma sonucunda bir rapor yayımlanmaktadır. Bu rapor, projenin sonraki aşamalarındaki savunuculuk faaliyetleri ve izleme süreci için de bir dayanak oluşturmaktadır.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen bu proje, tüm aday ülkelerle birlikte Türkiye’de de, Mayıs 2014’te başlatılmış olup, üç yıl sürecektir.

Bu bağlamda, projenin Mayıs-Aralık 2014 dönemindeki faaliyetlerinin büyük bir bölümünü, literatür taraması, derinlemesine görüşmeler ve saha ziyaretleri gibi araştırma faaliyetleri oluşturmuştur. İzlenecek yol haritası ve elde edilecek bulguların yorumlanmasında görüş sunması amacı ile bir Proje Danışma Kurulu oluşturulmuş ve Kurul ilk toplantısını Kasım 2014’te gerçekleştirmiştir. Araştırma süreci Nisan 2015 yılında tamamlanacak olan bu çalışmamızın taslak raporu Haziran 2015’te hazır hale gelecek olup, nihai raporun Eylül 2015’te kamuoyu ile paylaşılması planlanmaktadır.

Siyasetin Finansmanında Şeffaflık

(Transparency in Political Financing)

Avrupa Birliği ve Türkiye Arasında Sivil Toplum Diyalogu III Siyasi Kriterler Hibe Programı kapsamında desteklenen bu çalışma, Türkiye siyasetinde şeffaflık ve hesap verebilirliği geliştirmeyi amaçlamaktadır. Ekim 2014’te başlayan proje, özellikle siyasetin finansmanında şeffaflık alanında, mevzuat ve uygulamaya dair temel sorunların tespit edilmesi, bu sorunların çözümüne ilişkin reform önerileri geliştirilmesi ve bu önerilerin savunuculuk faaliyetleri ile desteklenerek hayata geçirilmesini hedeflemektedir.

Projenin ilk üç ayını içeren 2014 yılında, araştırma ve altyapı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. İstatistikler, karşılaştırmalı analizler gibi araştırma-yoğun bilgiler içerecek olan proje web-sitesi için çalışmalara odaklanılmış; bu bilgiler temelinde ve 9 Aralık Dünya Yolsuzlukla Mücadele Günü de düşünülerek, projenin

savunuculuk faaliyetleri için hazırlıklar da gerçekleştirilmiştir. Siyasi partilere ve parti temsilcilerine ulaştırılmak üzere 'Yolsuzluğa Karşı Deklarasyon' kartları hazırlanmış, Meclis ziyaret edilerek parti temsilcileri nezdinde siyasetin finansmanı konusunda destek çağrısında bulunulmuştur.

Proje kapsamında, cezasızlık ve yolsuzlukla mücadele konulu iki farklı video da hazırlanmıştır. Transparency International Sekreteryası tarafından "SoPoS" hibe programı altında desteklenen bu görsel materyaller ile, sokaktaki vatandaşın yolsuzluk hakkındaki görüşleri ve yolsuzluğu 'dile getirme' konusundaki deneyimlerinin araştırıldığı sokak röportajları gerçekleştirilip, yaygınlaştırılmıştır.

Türkiye Çevre İhlalleri Haritası Projesi

(Turkey Map of Environmental Violations)

Şeffaflığa en çok ihtiyaç duyulan alanlardan biri çevre politikalarıdır. Bu bağlamda çevre mücadelesinde hukukun kullanımının önemi yadsınamaz. Avrupa Birliği finansmanı ile 15 Eylül 2014'te başlayan bu projemiz kapsamında yüksek mahkemelerce karara bağlanmış davaları haritalandırmak, bu harita sayesinde yürütülen hukuk mücadelelerine destek olabilmek ve çevre politikalarında şeffaflığın temel alınması konusunda savunuculuk faaliyetlerine bir başlangıç yapmayı amaçlıyoruz.

Çevre Hukuku Derneği ile birlikte yürütülen bu çalışma, 9 ay sürecek olup, 2014 yılı içerisinde proje kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler şunlardır:

- ❖ Çevre ihlalleri haritasının oluşturulması için yüksek mahkeme kararları araştırması;
- ❖ Türkiye Çevre İhlalleri Haritası Projesi'nin temelini oluşturan çevre davaları ağ haritasını hazırlamak için uzmanlarla 4 haritalama atölyesi;
- ❖ Türkiye Çevre Davaları haritasının ilk halinin oluşturulması.

Etik Çocuk

(Ethics Child)

Düşünme temelli etik eğitimi projesi olan Etik Çocuk, farklı disiplinlerden eğitici ve akademisyenler tarafından 2013 eğitim-öğretim yılında bir Etik Müfredatı hazırlanması amacıyla başlamış, "eğiticinin eğitimi" yöntemiyle öğretmen ve ilköğretim öğrencilerine yönelik atölye çalışmalarından oluşan eğitimleri içermiştir. Müfredat kapsamına alınan "değer" ya da "kavram"lar, felsefi bir gözle ve yöntemle ele alınarak, öğrencilerin soru sorma, sorgulama bilinci, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerileri kazanmaları amaçlanmıştır.

Hollanda Başkonsolosluğu tarafından desteklenen projemiz, 'Değerler Eğitimi için Bir Kılavuz Denemesi'nin de yayımlanması ile Temmuz 2014'te tamamlanmıştır.

II) ÖZEL SEKTÖR ALANINDAKİ FAALİYETLER

Özel Sektörde Şeffaflık için Çok-Paydaşlı Yaklaşım

(Multi-stakeholder Approach for Transparency in Corporate Reporting)

İş dünyasına ilişkin bir 'şeffaflık endeksi' oluşturmayı amaçlayan bu proje, Transparency International tarafından geliştirilen "Kurumsal Raporlamada Şeffaflık" araştırmasının Türkiye ölçeğinde uygulanacağı ve iş dünyasının şeffaflık düzeyinin değerlendirildiği bir araştırmayı temel almaktadır. Haziran 2014'te, özel

sektör alanındaki çalışmalarımızın bir ilk adımı olarak da düşünülen bu çalışma, İngiltere ve Hollanda Büyükelçilikleri ve TUSİAD tarafından desteklenmektedir.

İş dünyası ile kamu sektörünün bir araya geldiği atölyeler gerçekleştirerek, özel sektörde uyum ve şeffaflığı geliştirmek üzere çalışma ortaklıkları kurmayı ve bu alanda çalışmaların sürekliliğini sağlayacak bir yapı oluşturmayı da amaçlamaktadır.

Araştırma süreci Aralık 2014 itibari ile tamamlanmış olup, Mart 2015'te kamuoyu ile paylaşılması planlanmaktadır. Yine Haziran-Aralık 2014 süresince, projenin diğer çıktıları olan 'İş Yapma ilkeleri' ve yolsuzlukla mücadele alanındaki mevzuat derlemesine ilişkin çalışmalar da büyük ölçüde tamamlanmıştır. Bu çalışmalarla bağlantılı olarak proje kapsamında 2014 yılı içerisinde gerçekleştirilen etkinlikler şunlardır;

- ❖ 26 Eylül 2014'te, İngiltere Başkonsolosluğu'nda açılış toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıya araştırma örneklemini olarak belirlenen Borsa İstanbul'un 100 endeksinde yer alan şirketler ile Türk özel sektörünün önde gelen şirketleri davet edilmiştir. Toplantıda, araştırmanın metodolojisi ve çalışmanın amaçları paylaşılmış olup, Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün İngiltere ve Macaristan kolunda çalışmakta olan uzmanlar kendi ülkelerindeki deneyimlerini katılımcılar ile paylaşmıştır.
- ❖ Gerçekleştirilen başlangıç toplantısı sonrasında araştırma sürecine ilişkin ön hazırlıklar tamamlanmış ve 20 Ekim 2014 tarihinde araştırmanın veri toplama süreci başlamıştır. Araştırmanın veri toplama süreci, 15 Aralık 2014 tarihinde tamamlanmıştır.
- ❖ Araştırmanın veri toplama süreci devam ederken, 07 Kasım 2014 tarihinde Ankara'da bir toplantı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıda, yürütülen proje, amaçları ve hedefleri kamu makamlarına ve şeffaflık, yolsuzlukla mücadele konusunda çalışmalar yürüten önde gelen araştırma merkezlerine ve akademisyenlere tanıtılmıştır. Toplantıda, OECD Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesi kapsamında Türkiye değerlendirme raporunun hazırlanması ile görevli ekipte yer alan uzman Graeme Gunn videokonferans yolu ile sunumda bulunmuştur. Bu toplantıya, aralarında Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Omudsmalık, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, Dünya Bankası, Hacettepe Üniversitesi'nin de bulunduğu kurum ve derneklerden uzmanlar, analistler ve akademisyenler katılmıştır.

III) MEDYA ÇALIŞMALARI

Şeffaflık için Daha Güçlü Bir Medya Projesi

(Empowered Media for Transparency)

Yolsuzluk ve şeffaflık gibi konulara ilişkin medyadaki uzmanlığın ve medya okuryazarlığının artmasını amaçlayan proje, İngiltere Büyükelçiliği'nin Reuniting Europe (Avrupa'yı Birleştirme) Programı kapsamında destek ile Haziran 2014'te başladı.

Kamuoyunda şeffaflık ve yolsuzlukla mücadele ile ilgili konularda farkındalık yaratılmasını ve bu konularda daha etkin bir izleme ve kamusal tartışma geliştirmeyi amaçlayan bu çalışmaya projemize pek çok medya kuruluşu katkı sunmaktadır. Proje kapsamında iki ayda bir akademisyen ve medya mensuplarıyla Türkiye gündemine ilişkin konuların şeffaflık açısından değerlendirildiği atölyeler gerçekleştirilmektedir ve bu bakış açısının haber içeriklerine de yansımaları amacıyla medya paydaşları ile birlikte yazılı ve görsel materyaller hazırlanmaktadır. Proje kapsamında 2014 yılı içerisinde ele alınan konular ve gerçekleştirilen atölyeler şunlardır;

- ❖ **24 Temmuz 2014 – Cumhurbaşkanlığı Seçimlerinde Şeffaflık & Kampanya Finansmanı, Taksim Point Hotel**
Konuşmacılar: Çiğdem Toker, Nedim Şener
- ❖ **4-5 Eylül 2014 – Mahremiyetten Denetleme Teknolojilerine İnternet & Medya Çalışanları için Veri Koruma ve Güvenli İletişim, İstanbul Bilgi Üniversitesi Santral Kampüsü**
Konuşmacılar: Irina Borogan (Agentura.ru), Oya Özarslan (Uluslararası Şeffaflık Derneği), İstanbul HackerSpace
- ❖ **3 Aralık 2014 – Yolsuzluk Algı Endeksi 2014, Taxim Hill Hotel**
Konuşmacı: Uluslararası Şeffaflık Örgütü Bölge Koordinatörü Conny Abel, Oya Özarslan (Uluslararası Şeffaflık Derneği)

Medya ve Etik Projesi

(Ethical Principles and Pledge for Media Coverage)

Seçim dönemi medya haberciliğinin adil, tarafsız ve her partiye, adaya eşit mesafede durarak, insanların haber alma hakkını gözeterek, doğru, tarafsız ve eksiksiz yayın yapmasının gözetildiği Medya ve Etik Projesi, İsveç Başkonsolosluğu'nun desteği ile Kasım 2014'te başlamıştır.

Haziran 2015 genel seçimleri de düşünülerek geliştirilen bu proje kapsamında, medya konusunda çalışmalar yürüten akademisyenler ve uzmanların oluşturduğu bir Etik Kurul oluşturulacaktır. Bu Kurul, uluslararası çalışmalar temelinde proje ekibi tarafından derlenecek olan Etik Yayıncılık Teminatı'nın hazırlanması için gerçekleştirilen çalıştaylarda yorum ve önerileri ile katkıda bulunacaktır. Çalıştay çıktıları temelinde, seçim döneminde etik habercilik ilkeleri bir teminat formatında bir araya getirilecektir. Bu teminat, medya kuruluşları ile paylaşılacak ve yetkili isimlere imzalatılarak, etik yayıncılık konusunda taahhütte bulunmaları sağlanacaktır.

Yeni Medya Projesi

(New Media)

İsveç Konsolosluğu ve Hollanda Konsolosluğu desteğiyle 2012 yılında başatılan Şeffaf Toplum Projesi, İsveç Başkonsolosluğu'nun desteği ile 2013'te Genç Medya ve 2014 yılında ise Yeni Medya isimleriyle yenilenerek ve geliştirilerek devam ettirilmiştir.

Projede, üniversite öğrencileri ile birlikte şeffaflık, dürüstlük ve hesap verebilirlik konularında araştırma yapılarak 3 ayda bir Şeffaf Gündem Dergisi yayımlanmış ve 15 günde bir Açık Radyo'da konuyla ilgili uzman kişilerle sohbet programları gerçekleştirilmiştir. Üniversite öğrencilerinin aktif şekilde projede yer almaları sağlanmış, dergi, radyo programları ve kamuya açık toplantılar olmak üzere üç bileşeni olan projede gönüllü öğrenciler farklı alanları şeffaflık perspektifinde incelemiş ve bu konuda yazılı ve görsel materyaller hazırlamışlardır.

Ocak 2014'ten itibaren 3'er aylık periyodlar ile **Şeffaf Gündem Dergisi'nin 4 sayısı** hazırlanmıştır. Her dergi sayısından 1000'er adet basılarak ücretsiz olarak dağıtılmıştır.

- ❖ İlk sayıda **'yerel yönetimler ve şeffaflık'** konusu ele alındı. Bu sayıda Türkiye Mühendisler ve Mimarlar Odası, Oy ve Ötesi; Sandık Başındayız ve Nilüfer Belediyesi Kent Konseyi'nden İkbal Polat ile röportaj yapıldı.
- ❖ İkinci sayı ise **'ifade özgürlüğü'** konusuna ayrıldı. Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi, Türkiye Gazeteciler Sendikası'ndan Utku Zırığ ve Turgay Olcayto ile ve ayrıca Düşünce Suçuna Karşı Girişim'den Şanar Yurdatan ile ifade özgürlüğüne dair röportajlar yapıldı.

- ❖ Şeffaf Gündem'in üçüncü sayısı '*denetim*' konusuna ayrıldı. Bu sayıda Marmara Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ömer Faruk Gençkaya ile siyasi partilerin denetimi üzerine bir röportaj yapıldı. Ayrıca Denge ve Denetleme Ağı'nın denge ve denetlemenin önemi üzerine hazırlanmış olduğu bir makaleye yer verildi.
- ❖ 2014 yılının son sayısı ise '*kamu harcamalarının şeffaflığı*' üzerine hazırlandı. Bu sayıda askeri harcamaların şeffaflığı ile ilgili bir araştırmaya yer verilirken eğitim harcamaları ile ilgili Eğitim-Sen 3 nolu Şube Başkanı Hüseyin Tosu ile kamu harcamaları ve kadın konusuyla ilgili olarak Yelda Yüce ile röportajlar gerçekleştirildi.

94,9 Açık Radyo'da "**Şeffaf Gündem**" isimli radyo programı E.Oya Özarslan ve Pelin Erdoğan, Temmuz ayı itibarıyla ise E.Oya Özarslan ve Hilal Işık tarafından hazırlanmış ve 2014 Kasım ayına kadarki süreçte 18 program sunulmuştur.

Açık Radyo 2014 Program Listesi

- ❖ **14 Ocak, 2014-** Uluslararası Şeffaflık Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Oya Özarslan ve proje koordinatörü Pelin Erdoğan 17 ve 25 Aralık soruşturmalarını tartıştı.
- ❖ **8 Nisan, 2014-** Oy ve Ötesi'nden Gülcan Yayla ile seçim gözlemleme ile ilgili deneyimleri hakkında konuştuk.
- ❖ **22 Nisan 2014-** İstanbul Üniversitesi'nden Doçent Doktor İlhami Alkan Olsson ile yerel yönetimlerde yolsuzluk riski içerebilecek uygulamalar üzerine konuştuk.
- ❖ **6 Mayıs 2014-** Koç Üniversitesi'nden Prof. Ali Çarkoğlu'nun katıldığı programda, seçmenlerin tercihlerin yönelik gerçekleştirilen araştırma hakkında konuştuk.
- ❖ **20 Mayıs 2014-** Uluslararası Şeffaflık Derneği Etik Çocuk Projesi Koordinatörü Nermin Yavral ile gerçekleştirdiğimiz bu programda, etik eğitim üzerine hazırlanan metodoloji ve proje sırasında çocuklarla çalışırken edindiği izlenimler üzerine konuştuk.
- ❖ **3 Haziran 2014-** Nedim Şener ile telefon konuşması üzerinden gerçekleştirilen sohbette devam etmekte olan yolsuzluk soruşturmalarına yönelik tartışma yapıldı.
- ❖ **17 Haziran 2014-** Marmara Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ömer Faruk Gençkaya'nın konuk olduğu programda cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesi kampanya finansmanlarının şeffaflığı üzerine konuştuk.
- ❖ **1 Temmuz 2014-** İstanbul Üniversitesi'nden Yardımcı Doç Dr. Güven Gürkan'ı konuk ettiğimiz programa

yeni YÖK yasa tasarısı üzerine konuştuk.

- ❖ **15 Temmuz 2014-** Uluslararası Şeffaflık Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Oya Özarslan ve proje asistanı Hilal Işık derneğin cumhurbaşkanlığı seçimlerine yönelik gerçekleştirdiği kampanya hakkında bilgi vererek, adayların mal varlığı beyanları üzerine konuştu.
- ❖ **29 Temmuz 2014-** Mülksüzleştirme Ağları 'ndan Burak Arıkan'ı konuk ettiğimiz programda fikrin nasıl ortaya çıktığı ve şekillendiği üzerine konuştuk.
- ❖ **12 Ağustos 2014-** Eşit Haklar için İzleme Derneği'nden Nejat Taştan'ı konuk ettiğimiz programda seçimle sırasında gerçekleşen hak ihlalleri üzerine bir sohbet gerçekleştirdik.
- ❖ **26 Ağustos 2014-** Alternatif Bilişim Derneği'nden Ahmet Sabuncu'nun katıldığı programda Türkiye'de internet özgürlüğü konusu kapsamında gerçekleştirilen Internet Ungovernance Forum hakkında konuştuk
- ❖ **9 Eylül 2014-** Dokuz8 haber'den Gökhan Biçici'yi ağırladığımız programda yurttaş gazeteciliği üzerine konuştuk.
- ❖ **23 Eylül 2014-** İleri Haber'den Rifat Doğan'ın konuk olduğu programda Türkiye'de ifade özgürlüğünün son durumu ve Rifat Doğan'a, Bilal Erdoğan hakkında yaptığı haber sebebiyle açılan dava hakkında konuştuk.
- ❖ **7 Ekim 2014-** Uluslararası Şeffaflık Derneği baş araştırmacısı Dr. Umut Gündüz'ün katıldığı programda İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün Türkiye hakkında hazırlamış olduğu raporu ele aldık.

DİĞER FAALİYETLERİMİZ...

Şeffaflığa Çağrı Merkezi Projesi

Şeffaflığa Çağrı Merkezi Projesi Ekim 2011'de son bulmuş olsa da gönüllü çabalarla savunuculuk ve hukuki danışmanlık faaliyetleri 2014 yılı boyunca da sürdürülmüştür. Vatandaşlar merkeze telefon ve e-mail yolu ile ulaşarak ücretsiz bilgi desteği almıştır.

BAŞVURU AŞAMASINDAKİ PROJELER

- ❖ “Effective Anti-Corruption Programmes for the Turkish Business Community”, Türk İş Dünyası için Etkili Yolsuzlukla Mücadele Programları”: Hollanda Başkonsolosluğu'nun finanse ettiği proje için İngiltere Büyükelçiliği Refah Fonu'na (Prosperity Fund), co-funding başvurusu;

- ❖ Ethical and Transparent Conduct of Business; Avrupa Birliği'nin 'Prevention of Corruption and Promotion of Ethics Grant Scheme (PCP)' hibe çağrısı;
- ❖ Free Media and Independent Judiciary: Monitoring Judiciary and Corruption Cases for Impartial and Fair Trials, Avrupa Birliği 'Demokrasi ve İnsan Hakları Aracı Programı'.

DERNEĞİMİZE KATILANLAR

2014 dönemi içerisinde Yönetim Kurulu üyelerinin önerileri ile derneğimize 7 bireysel ve 1 kurumsal üye katılımı olmuştur:

- ❖ Bireysel üyeler; Hasan Kaya, Hande Karakulah, Altuđ Erturan, Pınar Aksakal Aydın, Selçuk Argun, Orçun Çetinkaya,
- ❖ Kurumsal üyeler; Hergüner Bilgen Özeke Avukatlık Ortaklığı.